

Budai idill

Hopp, ugorjunk fűre szánra,
menjünk a hegyekre fel.
Csillog az ezüst barázda,
villog a havas lepel,
friss, fehér hó hull a tájon,
cseng a csengő s mint egy álom
lép eléd sok ó csuda,
régvárú Ó-Buda.

Rántsd meg a vén csengetyűt,
jó szívet lelsz mindenütt,
orrán régi pápaszemmel
nyit kaput egy tiszt ember
s nem találja a helyed.
Kérdez és felel, nevet.
Otthonos, nemes szivesség
unszol egyre: „Tessék, tessék.”
Jő a kancsó, forg a tál
s a fehérlő kályha öblén
a hasábfá dübögörvén
rózsaszínű pára száll.

És a tiszta kis szoba
a barátság temploma.
Minden olyan egyszerű,
oly finom, babaszerű.
A szagos, langyos borúból
titkosan dereng a bútor
s ami kedves, ami szép:

régi óra, régi szék,
rég album, régi naptár
mely napot rég nem mutat már
fönn a kályhán szerteséjjel
findza-sor, aranyszegéllyel,
aztán föltebb a befőttek,
ódon, zöld üveg pohár,
s a vén lámpa kedves árnya
imbolyogva szálldogál.
A terítős asztalon
rég könyv, egész halom,
múlt időknék bölcsei,
Kisfaludy, Kölcsey...
Itt a gomb is szent ereklye,
itt a porszem is csuda.
A szobákba, a szívekbe
Biedermeyer stílusa.

Ám a német szó ma ritka,
csak ha nagy a gazda titka,
akkor mondja németül.
Német erkölcs, jó magyarság
hű barát lett itt hamarság,
tisztá frigyben egyesül.
Hisz e sziklás, büszke vén föld
ezredéves bús regét költ.
Rég nótá, rég monda.
Vén basák fürödtek itten
a kénes, zöld, lanyha vízben
s látta Mátyást a hegy orma.

Rég emlék újra kel még,
rég fullánk újra szúr
és a hangzó ősz magyar szó
büszke földjén újra úr
s hálósipka, ősi virtus,
népi szólás, germanizmus,
háziasság, rég kedv,
józan mérték, égi nedv,

gyöngye doh-bűz, kis csiriz-szag,
otkolon- és szappan-illat,
csöndbe foly egymásba által,
mint ó parfüm illatával
a konyhába fojtva fölő
káposztának illata.

A jó gazdasszony előjő –
a szíves mosoly maga –
régimódi, síma hajjal
s kérd, kínál nevetve halkkal,
a kötényén – ó, mi furcsa! –
lóg a pince, kamra kulcsa.
Szétnéz s a konyhába illan –
mert a jó ebéd a fő –
a fánk puffadoz a zsírban,
kácsa, csirka, pulyka fő,
bugyborékol a fazék.
A leánya szóotalan,
tudja: hallgatni arany,
arcán ifjúság az ék.
És a vendég, hogyha szól,
lopva, félve válaszol,
a beszéde – hallga, hallga –,
mint zenélő óra hangja.
Az ősz néni – hangja vékony –
ókuláréval köt és fon,
s hogyha bekerül akárki,
kész a lakzi, káryapárti.
Mindenütt jó mód, középszer,
víg pazarlás, józan ésszel.
Otthonosság – kedves és szép –
fürge készség, friss egészség:
ez a kincsük őnekik.
És a dalt is szeretik.
Kedvük vidor, lelkük éber
s néha este tétován
zeng föl a kis zongorán
áradozva, sírva Weber.

Félre, zord gond, ásító bú,
a fehér fák közt a hó fú,
fázva zúg a téli kert,
zúzmarás nyomor diderg.
A közelbe s mégis messze,
a folyón túl zajba veszve,
fénybe, ködbe, kéjbe, könnybe,
küzdve, nyögve és hörögve
villámtűzbe kél az est.
Rongyselyembe kárhozottan
hadd vergődjön, sírjon ottan
háborogva, zúgva Pest.

1907

(*Ö I*, 109–113. old.)